

ONTWERP VAN DECREET OVER DE TOEKENNING VAN DIVERSE SUBSIDIES AAN LOKALE BESTUREN ALS VERMELD IN HET VIA6- AKKOORD

Samenvatting

Dit voorontwerp van decreet regelt de toekenning van diverse subsidies aan lokale besturen in uitvoering van het Zesde Vlaamse Intersectoraal Akkoord (VIA6-akkoord), zoals afgesloten tussen de sociale partners op 30 maart 2021, en het sectorale akkoord dat werd afgesloten tussen de sociale partners van de publieke sector op 9 juni 2021.

Dit voorontwerp van decreet stelt de berekeningswijze en uitbetaling vast van:

- een koopkrachtsubsidie ter compensatie van de oversijpelings-effecten van het VIA6-akkoord naar het personeel dat valt onder het toepassingsgebied van de sectorale akkoorden voor het personeel van de lokale en provinciale besturen maar geen VIA-personeel is;
- een koopkrachtsubsidie voor de personeelsleden in de publieke socio-culturele sector;
- een kwaliteitssubsidie voor de personeelsleden in de publieke socio-culturele sector

De Vlaamse Regering zal deze subsidiebedragen jaarlijks op geconsolideerd niveau per lokaal bestuur vaststellen bij besluit.

De subsidies worden jaarlijks uiterlijk op 31 december uitbetaald.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

1. Sinds 1998 worden gemeenschappelijke collectieve akkoorden afgesloten tussen de werknemers- en werkgeversorganisaties en de Vlaamse overheid over de arbeidsvoorwaarden in de social profit/non profit-sectoren. De Vlaamse Intersectorale Akkoorden (VIA) zijn van toepassing op alle door Vlaanderen erkende, vergunde en gesubsidieerde ondernemingen en hun personeelsleden uit de hierna beschreven domeinen (private en publieke sector), inclusief de bij de 6e staatshervorming overgehevelde sectoren.

2. Op 30 maart 2021 sloten de Vlaamse Regering en de sociale partners het Zesde Vlaams Intersectoraal Akkoord (verder: VIA6-akkoord) voor de periode 2021-2025. Dit akkoord moet zorgen voor meer koopkracht, meer handen in de zorg en meer veerkracht voor de Vlaamse private én publieke zorgsector. Alle lokale en provinciale besturen die onder het toepassingsgebied van het deelakkoord vallen, moeten het globaal uitvoeren.

3. Op 9 juni 2021 bereikten de sociale partners binnen het comité C1 voor de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten, onderafdeling Vlaams Gewest en Vlaamse Gemeenschap, een akkoord over de aanpassing van het VIA6-akkoord, meer bepaald m.b.t. de maatregelen voor de personeelsleden van de publieke sector. Het sectoraal akkoord stelt onder andere aangepaste afspraken vast rond de koopkrachtsubsidies en kwaliteitssubsidies voor lokale besturen en de

uitkanteling van de publieke socio-culturele sector uit de VIA-akkoorden vanaf 2023.

In het sectoraal akkoord werd namelijk afgesproken dat de personeelsleden van de publieke socio-culturele sector vanaf 2023 de VIA-akkoorden niet meer zullen volgen en net zoals het andere niet-VIA-personeel van de lokale besturen enkel onder het toepassingsgebied van de sectorale akkoorden voor het personeel van de lokale en provinciale besturen vallen. De VIA6-subsidies die de besturen voor de personeelsleden uit de socio-culturele sector krijgen op basis van de VIA6-akkoorden, en de vorige VIA-akkoorden, lopen wel verder door.

4. In uitvoering van het VIA6-akkoord van 30 maart 2021 en het sectoraal akkoord van 9 juni 2021 kende de Vlaamse Regering op 17 december 2021 reeds een compensatie toe aan de lokale besturen om de oversijpelings-effecten van het VIA6-akkoord op te vangen voor het personeel dat onder het toepassingsgebied valt van de sectorale akkoorden voor het personeel van de lokale en provinciale besturen, maar geen VIA-personeel is. Het besluit van de Vlaamse Regering van 17 december 2021 stelde de subsidiestroom naar de lokale besturen vast en bepaalde het subsidiebedrag dat op geconsolideerd niveau per lokaal bestuur voor 2021 werd toegekend door het Agentschap Binnenlands Bestuur.

De Vlaamse Regering kent deze compensatie in uitvoering van het VIA6-akkoord jaarlijks toe aan de lokale besturen om de oversijpelings-effecten van het VIA6-akkoord op het personeel dat onder het toepassingsgebied van de sectorale akkoorden voor het personeel van de lokale en provinciale besturen valt, maar geen VIA-personeel is, op te vangen.

Personeelsleden van erkende publieke VIA-diensten werken binnen een lokaal bestuur in eenzelfde organisatie als de personeelsleden die niet tot een VIA-dienst behoren en vaak zelfs in hetzelfde kantoor, departement of dienst. Het toekennen van koopkrachtvoordelen aan VIA-personeelsleden naar aanleiding van een VIA-akkoord leidt daarom ook tot de vraag naar een analoog koopkrachtvoordeel voor de andere niet-VIA-personeelsleden binnen een lokaal bestuur.

5. Met het voorliggende voorontwerp van kaderdecreet verleent de Vlaamse Regering een decretale rechtsgrond aan de toekenning van diverse subsidies zoals ze werden vastgesteld in de eerder genoemde akkoorden en besluiten. De verdere uitwerking en berekening van de jaarlijkse subsidiebedragen zal jaarlijks worden vastgesteld in een besluit van de Vlaamse Regering.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

Dit voorontwerp van decreet regelt de toekenning van verschillende subsidies aan lokale besturen in het kader van het VIA6-akkoord. Het akkoord sluit aan bij de intentie van de Vlaamse Regering om voor de Vlaamse social/non profit-sectoren een meerjarig collectief sociaal akkoord te sluiten voor alle personeelsleden die onder de Vlaamse bevoegdheden vallen.

Het akkoord moet geplaatst worden in een context waarbij rekening wordt gehouden met:

- de ambities zoals geformuleerd in het Vlaamse Regeerakkoord en het relanceplan van de Vlaamse Regering ("Vlaamse Veerkracht");
- de enorme impact van COVID-19 op de zorg- en welzijnssectoren;
- de krapte op de arbeidsmarkt en het stijgend aantal knelpuntvacatures in de zorg- en welzijnssector;
- de bekommernissen van de onderhandelende partners over de verdere groei van de koopkracht van de sector, de versterking van het aanbod, de vraag naar meer personeel en kwaliteitsmaatregelen.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Dit decreet omvat drie financieringsstromen voor lokale besturen. Twee stromen hebben betrekking op koopkrachtmaatregelen en een derde stroom richt zich op kwaliteitsmaatregelen.

In artikel 3 kent de Vlaamse Regering een compensatie toe aan de lokale besturen om de oversijpelingseffecten van het VIA6-akkoord naar het personeel dat onder het toepassingsgebied van de sectorale akkoorden voor het personeel van de lokale en provinciale besturen valt maar geen VIA-personeel is, op te vangen. Voor 2021 werd dit compensatiebudget vastgesteld op 30.000.000 euro, waarbij dit bedrag jaarlijks aangepast wordt aan de afgevlakte gezondheidsindex.

Een andere koopkrachtverhoging gaat naar de personeelsleden van de publieke socio-culturele sector. Deze wordt geregeld in artikel 5. Voor 2021 werd deze subsidiestroom vastgesteld op 7.100.195 euro, waarbij dit bedrag jaarlijks aangepast wordt aan de afgevlakte gezondheidsindex.

Tot slot is er een financieringsstroom die een kwaliteitsbudget toekent. Dit gaat om middelen die een kwalitatieve verbetering van de arbeidsvoorwaarden van de personeelsleden van de publieke socio-culturele sector beogen. Voor 2021 werd deze subsidiestroom vastgesteld op 1.915.099 euro, waarbij dit bedrag jaarlijks aangepast wordt aan de afgevlakte gezondheidsindex.

Vanaf het jaar 2023 worden de financieringsstromen uit de artikelen 5 en 7 samengevoegd met de financieringsstroom als vermeld in artikel 3 doordat de publieke socio-culturele sector uit de VIA-akkoorden wordt gekanteld (zie hoger). Dat betekent concreet dat de publieke socio-culturele medewerkers uit de VIA-doelgroep worden gelicht en eveneens niet-VIA-personeelsleden worden.

C. Totstandkomingsprocedure

C1. Advies Raad van State

De afdeling wetgeving van de Raad van State heeft advies nr. 72.041/3 uitgebracht over het voorontwerp op 24 oktober 2022. Dit heeft geleid tot een aantal bijsturingen van het voorontwerp van decreet die eerder minimaal van aard zijn. Hieronder wordt dieper ingegaan op de inhoud van het advies en het gevolg dat daaraan gegeven wordt.

1. Gemeenschapsaangelegenheid

De Raad van State geeft aan dat in het voorontwerp van decreet de Vlaamse Regering eveneens een deel van de subsidies zal toekennen op geconsolideerd niveau per lokaal bestuur die dienen om de werking van OCMW's en welzijnsverenigingen te ondersteunen. De subsidies bestemd voor de gemeenten, de OCMW's en de gemeentelijke verzelfstandigde agentschappen worden vastgesteld op geconsolideerd niveau per gemeente (artikel 3, 3°, a)) en worden rechtstreeks toegekend aan de gemeente maar zij dienen, desgevallend ook om de werking van het OCMW of de welzijnsvereniging mee te financieren. De Raad van State meent aldus dat het voorontwerp van decreet ook een gemeenschapsaangelegenheid regelt, met name de algemene financiering van de OCMW's, en dat het artikel 1 in die zin moet worden aangepast.

Repliek: Deze aanbeveling wordt gevolgd en leidt tot een toevoeging in artikel 1 van het voorontwerp van decreet.

2. Definiëring van VIA-diensten

De Raad van State merkt op dat bij de definiëring van VIA-personeel als "personeelsleden die in erkende VIA-diensten werken" een definiëring van "VIA-dienst" zich opdringt.

Repliek: Het toepassingsgebied werd omschreven in het zesde Vlaams Intersectoraal Akkoord (VIA6) van 30 maart 2021. Het betreft een omstandige oplistijng van erkende, vergunde en gesubsidieerde ondernemingen en hun personeelsleden uit de in het akkoord beschreven domeinen (private en publiek openbare sector), inclusief de bij de 6de staatshervorming overgehevelde sectoren.

Een verwijzing naar het akkoord en het toepassingsgebied is voldoende om tegemoet te komen aan de vraag tot verduidelijking van de Raad van State zonder dat de hele oplistijng in de definiëring van het voorontwerp van decreet moet worden opgenomen.

3. Definiëring van publieke socioculturele sector

De Raad van State vraagt om de "publieke socioculturele sector" te definiëren aangezien het begrip in diverse artikelen wordt gebruikt.

Repliek: Voor een omschrijving van deze sector kan in de memorie van toelichting verwezen worden naar het toepassingsgebied van het zesde Vlaams Intersectoraal Akkoord (VIA6) van 30 maart 2021 waarin de socioculturele sector wordt benoemd en omschreven. Een wijziging van het voorontwerp van decreet is hier niet aan de orde.

4. Oversijpelingseffecten

De Raad van State vraagt om steeds "oversijpelingseffecten" te hanteren in plaats van "oversijpelingseffect" in het licht van de definitie "oversijpelingseffecten".

Repliek: Deze opmerking wordt gevolgd en leidt tot 2 wijzigingen waarbij de term "oversijpelingseffect" wordt omgezet naar haar meervoud.

5. Verantwoording van de berekeningswijze van de subsidie om oversijpelingseffecten te compenseren

De Raad van State merkt op dat de berekeningswijze van de subsidie, gebaseerd op de verhouding tussen VIA en niet-VIA personeel, meerdere verschillen in behandeling tussen lokale besturen zou kunnen betekenen. Na vraagstelling met de gemachtigde is voor de Raad van State de verantwoording voor de financieringswijze duidelijk en vraagt ze die verantwoording in de memorie op te nemen.

Repliek: Deze wijze van subsidiëring is verantwoord omdat het toelaat dat steeds de oversijpelingseffecten van het VIA-personeel naar het niet-VIA-personeel worden gecompenseerd en het er anderzijds ook voor zorgt dat er ook geen overfinanciering is van bepaalde besturen. Het subsidiebedrag van 30M euro dient om de oversijpelingseffecten op te vangen maar de compensatie is slechts 2/3e van het bedrag dat nodig is om aan alle niet-VIA-personeelsleden eveneens eenzelfde koopkrachtverhoging te kunnen toekennen.

Om het doel van de subsidiëring te bekomen en de oversijpelingseffecten van het VIA6-akkoord naar het niet-VIA-personeel op te vangen, wordt deze

berekeningswijze gelijk toegepast voor alle lokale besturen en worden zij aldus gelijk behandeld in de toepassing van deze financieringsstroom.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Dit decreet regelt een gewest- en gemeenschapsaangelegenheid. Op grond van artikel 6, §1, VIII, BWHI valt het onder de bevoegdheid van de Vlaamse decreetgever om de voorliggende financieringsstromen naar de ondergeschikte besturen, in casu de lokale besturen, vast te stellen.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 2

Dit artikel bevat een aantal definities en omschrijvingen voor verschillende begrippen.

Artikel 3

Dit artikel stelt een subsidie vast om de zogenaamde oversijpelingseffecten van het VIA6-akkoord ten aanzien van het niet-VIA-personeel te compenseren. Eigen aan lokale besturen is dat zij zowel VIA als niet-VIA-personeel in dienst hebben. Deze personeelsleden zitten vaak op eenzelfde locatie en oefenen gelijkaardige taken uit. Dit is een specifieke situatie in de publieke sector. De mogelijke ongelijkheid die gecreëerd wordt door een sectorale koopkrachtverhoging zoals de VIA-maatregelen wordt met dit budget dan ook deels weggewerkt ten aanzien van de niet-VIA-personeelsleden.

De Vlaamse Regering zal jaarlijks bij besluit het bedrag van deze subsidie vaststellen (art. 10), waarbij deze subsidie jaarlijks wordt aangepast aan de afgevlakte gezondheidsindex.

Artikel 4

Dit artikel stelt de wijze vast waarop de subsidie, vermeld in artikel 3, jaarlijks verdeeld wordt onder de lokale besturen.

De wijze van verdeling van de subsidie onder de begunstigde besturen is de volgende:

- 1° op basis van het aantal vte per lokaal bestuur dat onder het toepassingsgebied van de sectorale akkoorden voor het personeel van de lokale en provinciale besturen valt, met uitzondering van het VIA-personeel;
- 2° op geconsolideerd niveau per lokaal bestuur en voor zover er sprake is van een oversijpelingseffect wanneer het bestuur minstens 1 vte VIA-personeel en minstens 1 vte niet-VIA-personeel tewerkstelt;
- 3° met een begrenzing op geconsolideerd niveau per lokaal bestuur van het aantal vte niet-VIA-personeel tot het aantal vte VIA-personeel dat onder datzelfde lokaal bestuur valt.

Voor het aantal vte worden jaarlijks de meest recente gegevens uit de DmfA-aangifte van het jaar in kwestie gebruikt, waarover de Vlaamse Regering op 30 augustus van dat jaar beschikt. De subsidiebedragen op geconsolideerd niveau per lokaal bestuur worden jaarlijks door de Vlaamse Regering vastgesteld bij besluit (zie art. 10).

Artikel 5

Dit artikel stelt een subsidie vast voor de lokale besturen om een koopkrachtverhoging toe te kennen aan de personeelsleden werkzaam in de publieke socio-culturele sector, als vermeld in het VIA6-akkoord. Deze koopkrachtverhoging dient plaats te vinden door middel van een verhoging van het variabel gedeelte van de eindejaarstoelage tot 3,6% van het jaarsalaris.

Bij uitkanteling van de publieke socio-culturele sector uit de VIA-akkoorden (zie hoger: A.3.) stelt het voorontwerp van decreet vast dat die koopkrachtsubsidie wordt samengevoegd met de subsidie ter compensatie van de oversijpelingseffecten naar het niet-VIA-personeel, als vastgesteld in artikel 3. Die subsidie zal dan vervolgens verdeeld worden volgens de verdelingswijze als vastgesteld in artikel 4 van het voorliggende voorontwerp van decreet.

Artikel 6

Dit artikel stelt, in afwachting van de uitkanteling van de publieke socio-culturele sector uit de VIA-akkoorden, als vermeld in artikel 5, vast hoe de koopkrachtsubsidies voor de personeelsleden van de publieke socio-culturele sector, als vermeld in het VIA6-akkoord, verdeeld zullen worden. Deze subsidies zullen over de lokale besturen verdeeld worden op basis van het aantal vte dat werkzaam is in de publieke socio-culturele sector op geconsolideerd niveau per lokaal bestuur. Dit aantal vte wordt jaarlijks vastgesteld op basis van de meest recente gegevens uit de DmfA-aangifte van het jaar in kwestie, waarover de Vlaamse Regering op 30 augustus van dat jaar beschikt.

Artikel 7

Dit artikel stelt een subsidie vast voor de lokale besturen om kwaliteitsmaatregelen toe te kennen aan de personeelsleden werkzaam in de publieke socio-culturele sector, als vermeld in het VIA6-akkoord. Lokale besturen kunnen zelf beslissen, na toepassing van de regels van het lokaal syndicaal overleg, welke concrete maatregelen zij nemen om deze middelen aan te wenden.

Bij uitkanteling van de publieke socio-culturele sector uit de VIA-akkoorden (zie hoger: A.3.) stelt het voorontwerp van decreet vast dat die kwaliteitssubsidie wordt samengevoegd met de subsidie ter compensatie van de oversijpelingseffecten naar het niet-VIA-personeel, als vastgesteld in artikel 3. Die subsidie zal dan vervolgens verdeeld worden volgens de verdelingswijze als vastgesteld in artikel 4 van het voorliggende voorontwerp van decreet.

Artikel 8

Dit artikel stelt dat deze kwaliteitssubsidies op eenzelfde manier verdeeld zullen worden als de koopkrachtsubsidies voor de personeelsleden van de publieke socio-culturele sector, als vermeld in het VIA6-akkoord (art. 6). Bij uitkanteling van de publieke socio-culturele sector uit de VIA-akkoorden zal de berekeningswijze aldus ook veranderen en zullen deze kwaliteitssubsidies verdeeld worden conform de berekeningswijze in artikel 4.

Artikel 9

Dit artikel stelt dat alle subsidies in het voorliggende voorontwerp van decreet algemene werkingssubsidies (algemene financiering) betreffen, waaraan geen verantwoordings- of rapporteringsverplichtingen zijn gekoppeld.

Artikel 10

Dit artikel stelt vast dat de Vlaamse Regering jaarlijks de individuele subsidiebedragen zal vaststellen. De subsidiebedragen zullen berekend worden op geconsolideerd niveau per lokaal bestuur.

Artikel 11

Dit artikel stelt dat de subsidiebedragen jaarlijks, ten laatste op 31 december, uitbetaald zullen worden door het Agentschap Binnenlands Bestuur.

Artikel 12

Dit artikel bepaalt de inwerkingtreding van dit voorontwerp van decreet.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van binnenlands bestuur, bestuurszaken, inburgering en
gelijke kansen,

Bart SOMERS